

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 3

Fylke: Sør-Trøndelag.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Skarvin.

Emne: bygnut.

Bygdelag: Påbygda.

Oppskr. av: Anders Rød.

Gard: Rød

(adresse): Sørkaland.

G.nr. 41. Br.nr. 5.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1a. Det vanlige ord for bygnut er himn eller (henn) (i henn). Og de sier at de himner.

1b. Det er nok så grunnvordig at det kalles himn, det er bare for gjænn det er innviket.

2a. Det brukes nok mest av kinnste himn

2b. Det finnes bygnutstein i bygda.

2c. Det ble aldri kjøpt bygnut andresteds ja.

2d. Alle huset hvor for seg, for det kunne finnes bygnutstein på litt forskjellige steder, det var altså ikke en bestemt plass at det fant.

3a. Alle redskaper blir først slippt på en rund slipstein også hovelkammer. Det er nok bare rare barberkniv som ikke blir slippt på stein.

4a. Slikt kan ikke brukes av

2
noen. Det må i tilfelle være
flere hunder år sia.

b. Det blir også i tilfelle
liket så lenge.

c. Dette kan ikke oppgis.

d - e -

5a. Nei, en slik stein kan
ikke brukes av noen.

b. - c. - d. - e. Nei, den
sto alltid hjemme.

F. -

6a. Gjærn ble som regel
brukt i økt-bare mellom
hver gang den ble stipt.
No brukes gjær mindre,
og det kan bli lenge
mellom hver gang den
blir stipt, det har også
mye å si hvorledes støtt
det er.

b. Nei; man kjenner ikke
gjerne og uten slipstein.

3a. Nei, man har bare ett
det miste kan da være at
man først bruker i grov
hinn og dretter til finere.

b. Bøyret er slik ut:

og det er ca. 20-25 cm. langt
og ca. 4 cm. bred på det
bredeste. Det brukes skiftes-
vis på hver side av eggen.

c. I begynner finnes ikke, man
har med bøyret hjemme fra.

d - e -

8a. Man tar bestandig gjæn
sitt på ovret når en
sliper.

b. Det er ikke avhengig
av fastgjørelse; men
gjæn blir fast på for-
skjellige vis. Mange bruker
å feste gjæn med stål-
tråd og noen fester den
med en slags skinnan-
ordning.

c. -

9a. Gjæn holdes st. at
man snur ovret omvendt.
Sjølve gjæn blir altså
smidd opp (ovret står
helt loddekk.)

b. Støttorv har aldri vært
brukt.

10a. Koppun heter Stormsp.

b. Den er laget sylindris =
formet, og for det meste
av fu. Men kan det
da være blitt i også.

11a. Nei, man har aldri
brukt byrnet i bukken
eller i kühorn.

b. -

12a. Det er en humpen i
skinnpen som man
bukker fast i beltet rundt
seg.

b. Det henger på siden nok-
så langt fram.

13a. Ja, begge bygger frikkes.

b. Det blir bare brukt vatn.

Stersom det kan brukt olje,
blir det på kinnestekinn.

14a. Det heter bare sliper-
sand.

15a. Nei, det blir ikke brukt.
b. -

16a. Nei, ikke det.

17a. Nei, det har ikke vært
brukt.

18a. Nei, ingen vet å
fortelli om noe slikt.

19a. Nei, ikke noe bestemt.

20a. Nei, ingen av disse
er kjendt og ingen vet
heller av noen rammer
eller viser.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

adr. NORSK FOLKEMUSEUM

BYGDØY

190